

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De tempelbouw(er)

"Zie, een Man, Wiens naam is Spruite, Die zal uit Zijn plaats spruiten, en Hij zal des Heeren tempel bouwen"

Zacharia 6:12b

Hoewel er in onze tijd, vooral in de steden, een steeds meer tanende belangstelling is voor geestelijke en eeuwige waarden, en ook omdat er vanaf de kansels vaak een verwaterd en vervalst evangelie wordt verkondigd, worden er nogal wat kerken afgebroken.

Dat neemt echter niet weg dat er in ons land toch nog tal van kerken zijn, die door hun grootsheid en schoonheid dorps- en stadsgezicht bepalen. En nu veel mensen hun vakantie in het buitenland plegen door te brengen wordt vaak van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook daar de machtige kathedralen te bezichtigen, die sommige steden rijk zijn. Wat moeten de architecten en bouwers van deze Godshuizen met veel wijsheid zijn bedeeft. Maar toch: oneindig veel schöner en majestatiekelijker dan alle kathedralen van de hele wereld bij elkaar is de geestelijke tempel, waarvan de Heere Jezus de uiterste Hoeksteen is, en tevens de Bouwer. Want Hij zal des Heeren tempel bouwen!

Bezaleel en Aholiab, de bouwers van de tabernakel in de woestijn, waren door de Geest Gods vervuld met wijsheid, verstand en wetenschap (Exodus 35:31) en Salomo, de bouwer van de tempel te Jeruzalem, eveneens. Maar de Tempelbouwer Christus is toch meerdere eer waardig. En alle middel-eeuwse en moderne bouwmeesters zinken weg in het niet, bij Hem vergeleken!

De Man, Wiens naam is Spruite, heeft een geestelijke en eeuwige tempel gebouwd. Of beter: Hij is er nog steeds mee bezig.

Want nog altijd is het werk niet voltooid. Christus is "de Man"!

De Leeuw uit Juda's stam! De Zoon van God en God zelf, te prijzen tot in eeuwigheid!

Hij is ook: de Spruite, het Rijsje, voortgekomen uit de afgehouden tronk van Isaï, de Zoon des mensen. Die ons vlees en bloed heeft aangenomen uit de maagd Maria. De heerlijkheid, die Hij bij de Vader had eer de wereld was, heeft Hij afgelegd. Hij heeft Zichzelf ontleedigd van Zijn goddelijke luister, om de gestaltenis van een dienstknecht (slaaf) aan te nemen. Hij is de mensen gelijk geworden, om hier op aarde als de tot zonde gemaakte Borg te lijden en te sterven, maar om zo de eeuwige rechtsgrond te leggen voor het zaligen van vloekwaardige zondaren. Om zo de Hoeksteen, de uiterste Hoeksteen te kunnen zijn, waarop Hijzelf de tempel, des Heeren tempel bouwt!

De Man, Wiens Naam is Spruite: Koninklijke waardigheid naast de verachting van het Rijsje uit een afgehouden tronk! Maar deze Man zal een groots werk doen. Hij is van God verordineerd om des Heeren tempel te bouwen. En Hij doet het vast gebouw van 's Heeren gunstbewijzen, naar het gemaakt bestek, in eeuwigheid verrijzen!

Hij gebruikt voor dit doel geen dood materiaal, maar "levende" stenen (1 Petrus 2:5). Door het wonder van de wedergeboorte maakt Hij dode zondaren levend om ze als levende stenen in te voegen in Zijn tempel. O ja, die stenen moeten geschikt worden gemaakt voor dit geestelijk huis. Want och: ze zijn zo ongevormd, zo ruw, zo onbehouden, als de Heere ze oproept: maar de Bouwmeester gaat eraan werken. Geen moeite is Hem teveel om de stenen pasklaar te maken door Zijn Woord en Geest. Nee, er wordt aan die stenen nooit iets toegevoegd. Alleen maar afgeschuurd en afgebikt! Misschien is de Heilige Geest wel bezig om u door pijnlijke, schijnbaar hardhandige bewerkingen geschikt te maken voor een Plaats in Zijn tempel.

U klaagt onder uw schuldenlast, de zonde is u bitter geworden, de zorgen drukken, de teleurstellingen zijn

vele en God is zo ver! Die de Heere liefheeft, die kastijdt Hij. Zou het ook kunnen zijn, dat de grote Tempelbouwer bezig is u als een levende steen in te voegen in Zijn tempel? Wanneer Jacob klaagt: "al deze dingen zijn tegen mi!", dan is de Heere bezig om zijn ontmoeting met zijn lieve Jozef voor te bereiden. Toen hij dacht: het gaat helemaal verkeerd, deed de Heere het helemaal goed!

Christus, het Rijsje uit de afgehouden tronk van Isaï, het Kind van Bethlehem, de Man, de Man van smarten, de Heere der opstanding, de verheerlijkte Zaligmaker: Hij bouwt des Heeren tempel! De tempel is nog niet voltooid. Er moeten nog meer stenen worden ingevoegd.

Het moge ons biddend begeren zijn om mede gebouwd te mogen zijn of worden tot een woonstede Gods in de Geest. Als een levende steen ingevoegd: samengevoegd met de Hoeksteen! Door een levend geloof aan Christus verbonden!

Daarom is ook vervat in de Schrift: Ziet, ik leg in Sion een uiterste Hoeksteen. Die uitverkoren en dierbaar is. En: die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

Tenslotte: de tempel van Salomo is verwoest. Van de tempel van Zerubabel, later door Herodes verfraaid, is niets meer over. Maar de tempel van de Man, Wiens Naam is Spruite, is onvergankelijk, eeuwig!

M. Vlietstra

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een adventsmeditatie van ds. M. Vlietstra geplaatst over Zacharia 6:12b "De Tempelbouw(er)." Ds. P. den Butter vervolgt zijn serie over Johannes. Van ds. A.v.d. Weerd is opnieuw een aflevering van zijn nader uitgewerkte toespraak gehouden op de laatste ontmoetingsdag opgenomen. Ds. P. Roos schrijft over "Vermenging" als surrogaat ook van kerkelijke eenheid. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft opnieuw over de preek die dr. H.F. Kohlbrugge 150 jaar geleden hield in Vianen. Ds. K. Hoefnagel schrijft in zijn vragenrubriek over "geen krachten gedaan." Ds. M.C. Tanis schrijft over 1 Tim. 5:17 "Wie eren". Tenslotte enkele persberichten.

Verschijsning volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 14 december verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 7 december. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girerek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

1 Tim. 5:17

We leven in een tijd waarin bijna alles op de helling moet. Er moet verandering of verruiming komen. Die drang, om niet te zeggen die werkelijkheid, wordt bemerkt in ons land. Ons land loopt zelfs in bepaalde dingen voorop. Wat nu openlijk leeft, gaat de kerken niet voorbij. Er is heel wat te noemen. Hoe ziet men ondermeer het Woord, de Wet, de zondag, de dienst van de Heere, de ambten? Er ontwikkelt zich al meer een aanpassen aan de tijdsituatie. Wat hoog aangeschreven stond, gaat devalueren. Hoe zag men de ambten in Christus' kerk, het ambt van ouderling, het ambt van diaken, het ambt van dienaar van het Woord. Er werd vanuit gegaan: we spreken van die drie omdat Christus deze drie ambten had en omdat Hij door Zijn drie ambten Zijn gemeente regeert. Door Bijbelgetrouwen wordt dit vandaag nog beleden. Nu worden de drie ambten van Christus zichtbaar in onze drie ambten. De ouderling draagt het koninklijk ambt: hij regeert. De diaken draagt het priesterlijk ambt: hij dient. De dienaar van het Woord draagt het profetisch ambt: hij verkondigt het Woord. Drie onderscheiden ambten. Ze kunnen niet gescheiden worden. Zij alleen zijn ook betrokken bij de diensten. Zij zijn de ambtsdragers. Zij zijn geroepen en verkozen.

Nu komt naar voren de positie van een pastorale medewerker of van een evangelist. Beide zouden ambtelijke bevoegdheden moeten hebben. Het lijkt dat zij in de bijwagen zitten: betrokken bij pastoraal werk, maar niet staan in het werk als ambtsdrager. Wanneer gelet wordt op kwaliteiten en inzet van sommigen, dan hebben zij eigenlijk recht op ambtelijke bevoegdheden, nl. Woord- en sacramentbediening. Hun werk zal nog efficiënter zijn. Om het Schriftuurlijk, kerkordelijk te dekken zou gedacht moeten worden aan het vierde ambt. Dat vierde ambt kennen we als kerken al lang. In onze kerkorde, waar gesproken wordt in artikel 2 over de diensten, gaat het over de dieneren des Woords, de hoogleraren, de ouderlingen en de diakenen. De discussie over de ambten zal landelijk al meer op gang komen. Onze kerken zullen daar niet omheen kunnen. Te meer daar de synode van 2004 een besluit heeft genomen om een op hbo opgeleide theoloog als evangelist aan te stellen binnen het ambt van predikant. Laatst stond in het RD dat dit

gezien moet worden als een moedige stap, aldus de scribent. Of dit juist is, is een open vraag. Het valt zelfs te betwijfelen. Gevreesd kan worden dat het een noodverband is. Met al de gevolgen van dien. Er kan gaan groeien een afwijkend standpunt van de Bijbelse gereformeerde visie op het ambt. Dat is niet ondenkbeeldig. Want ruimte is een modewoord geworden. Wie wil blijven leven bij Schrift en belijdenis gaat geen verkeerd spoor. De geschiedenis bevestigt het. Zo ook de juiste functionering van de drie ambten van Christus. Zij delen in de zalving van Christus. Hij verkiest en maakt bekwaam om het werk te doen. En dat werk is niet ijdel in de Heere. De gemeentelijke gerichtheid op de ambten dient er ook te zijn. Het gebed voor de rechte uitoefening maar ook steeds het achten om huns werks wil. Vandaar dat Paulus schrijft aan Timotheüs: de ouderlingen die wel regeren moeten dubbele eer waardig geacht worden, voornamelijk die arbeiden in het Woord en in de leer (vs. 17). In het Grieks lezen we de naam presbyter. Een presbyter werd ook wel oudste genoemd. Dat wil niet zeggen dat slechts gedacht moet worden aan de leeftijd. Ook de jongeren werden tot de oudsten gerekend. De naam op zich was overgenomen van de synagoge. In het jodendom waren oudsten mannen die leiding hadden van de gemeente (de synagoge). In de Evangeliebeschrijvingen komen we de oudsten tegen als leden van het Joodse sanhedrin te Jeruzalem. Nu weden door Paulus overal gemeenten gesticht en oudsten, opzieners, over de gemeenten aangesteld, ouderlingen die toezicht moesten houden op de leer en het leven van de gemeentelieden en zij moesten ook zorg dragen voor de goede gang van zaken in de gemeente. In 1 Tim. 5:17 spreekt Paulus van ouderlingen die "wel regeren." Dat betekent: die goede leiding geven in het geestelijke en voor zover nodig in het zakelijke met het Woord van de Heere. Zij nu dienen door de gemeente dubbele eer waardig geacht te worden. Bij 'eer' kan gedacht worden aan respect. De gemeente moet haar ouderlingen respecteren. Dat mag vandaag niet vergeten worden. Ook niet in de opvoeding of bij het onderwijs. Het vijfde gebod staat daar niet los van. Maar nu dient het woord "eer" of respect ook goed te verstaan worden. Er moet gedacht

worden aan ouderlingen die hun taak verstaan en een hart hebben voor de gemeente. Nu zegt Paulus: dubbele eer zijn zij bijzonder waardig die arbeiden in het Woord en de leer. Het sluit niet uit dat de klemtoon gelegd wordt op het woord "arbeiden". Dit woord wijst op een volledige dagtaak, het belast zijn met, nog sterker: men is zwoegend bezig. In vers 18 gaat het over de dorsende os, die de hele dag bezig is. Zo zijn er ouderlingen die bezig zijn met prediking en pastoraat. Bij de overige ouderlingen is dat niet zo. Zij doen het alleen in hun vrije tijd. Zij arbeiden er niet in. Het is niet hun dagelijks werk. Er kan dus van twee groepen oudsten of ouderlingen gesproken worden. Het is vooral Calvijn geweest die op grond van 1 Tim. 5:17 het onderscheid tussen regeeroudsten en leeroudsten heeft verdedigd. In zijn commentaar wijst hij erop. In de gereformeerde kerken in het zo geworden dat naar analogie van 1 Tim. 5:17 het onderscheid is gesteld tussen het leeraamt van de dienaar des Woords en het regeeraamt van ouderling. De dienaar des Woords heeft een volledige diensttaak. Hij staat algeheel in dienst. Zij kunnen de 'zwoegers' in woord en leer genoemd worden. Bij dit woord worden vraagtekens gezet. Het spreek zeker niet van zich afbeulen, maar zij hebben wel het zwaarste werk, het meest verantwoordelijke werk. Door hun studie kunnen zij het weten. In het uur van bevestiging hebben zij ook een gelofte afgelegd om te doen wat hun hand vindt om te doen. Heeft de ouderling, bijzonder de predikant een plicht, op de gemeente rust de plicht er voor te zorgen dat zij die goede leiding geven niets te kort komen. Paulus zegt: wees gul, geef een dubbel deel. Daar spreekt het gebruikte woord van. Vandaar dat naast respect voor Woordverkondiging en het pastorale werk er voorzien dient te worden in levensonderhoud. Heel nadrukkelijk beroept Paulus zich op de Heilige Schrift. De Heere wil het. Paulus benadrukt daarom: De Schrift zegt: een dorsende os zult gij niet muilbanden en de arbeider is zijn loon waardig (vers 18). Wat in Deut. 25 staat betreft Paulus op de arbeiders. Vroeger dorste men met een dorsslee die door een os over het graan werd getrokken. Dat dier mocht vrij van het graan eten. Zo mag een dienaar van het Woord ook van het Evangelie leven. Wat de Heere Jezus in Lukas 10 zegt van de arbeider dat hij zijn loon waard is, moet hierbij betrokken worden. In een beroepsbrief wordt dit ook vastgelegd. Zo is er de verzekering dat de gemeente zich daaraan zal hou-

den. Dit betekent niet dat een predikant dan kan gaan leven zoals hij wil, want zijn honorarium staat toch vast. Het is wat als de Heere eenmaal zal zeggen: gij luie dienstknecht. Steeds moet het besef aanwezig zijn dat men staat in de dienst van de Heere. Wie nu de ernst van het werk verstaat en getroffen wordt door de trouwe offervaardigheid van de gemeente zal bij het gebed van Luther leven:

"Heere, mijn God, Gij hebt mij in Uw Kerk tot prediker aangesteld. Gij ziet hoe onbekwaam ik ben om dit

grote en moeilijke ambt te vervullen. Zonder Uw bijstand en leiding zou ik reeds lang alles hebben bedorven. Daarom roep ik U aan. Gaarne wil ik mijn mond en hart in Uw dienst stellen en Uw volk onderwijzen en wil ik ook zelf onderwezen worden, Uw Woord raadplegen en het ijverig overdenken. Gebruik mij als Uw instrument, maar o God, verlaat mij dan ook niet; want als ik op mijzelf zou aangewezen zijn, dan zou ik alles bederven. Amen."

M.C. Tanis

DR. H.F. KOHLBRUGGE OP DE KANSEL VAN VIANEN, 150 JAAR GELEDEN (7)

We zijn toe aan het derde punt in de preek die Kohlbrugge hield over Genesis 3, zijn eerste preek op vaderlandse bodem sinds hij predikant in het Duitse Elberfeld was geworden. Kohlbrugge gaf aan dat derde onderdeel van zijn predikatie de omschrijving mee: *Het heilig gebod en 's mensen onvermogen om het te verstaan*. Dat sluit aan bij wat hij in zijn tweede punt behandeld heeft over Gods opzoekende liefde.

Adam en Eva hebben zich moedwillig in de geestelijke en lichamelijke dood gestort. Ellende en rampzaligheid heeft de mens over zichzelf en over zijn nageslacht gehaald. Er is niets anders meer te verwachten, dan dat gaat gebeuren wat de Heere hem had gezegd: indien u Mijn gebod overtreedt, zult u de dood sterven. Maar zie nu: de Heere is "door Zijn wonderbare wijsheid en goedheid bewogen om hem, die uit vrees voor Hem vluchtte, te zoeken en goedgunstig te vertroosten..." [Nederlandse Geeloofsbelijdenis, artikel 17]. De Heere zoekt de mens op, de afvallige mens die zich van Hem, zijn Schepper, heeft afgekeerd. De Heere zoekt hem niet alleen, maar Hij vindt hem ook. En Hij spreekt die mens aan. Met een ontdekkende vraag: "Wie heeft u gezegd dat gij naakt zijt? Hebt gij niet gegeten van de boom, waarvan Ik u gebod, dat gij daarvan niet eten zoudt?" [3: 11].

vraag

Als Kohlbrugge in zijn preek deze hartdoorzoekende vraag van de Heere aan de orde stelt, trekt hij onmiddellijk de lijn door naar al zijn hoorders. "Deze tweeledige vraag ga ieder van ons persoonlijk door het hart! Laten wij toch niet langer vreemdelingen zijn in onze eigen levensgeschiedenis! Het is niet Adams geschiedenis alleen,

die ons hier wordt medegedeeld. De bedoeling van de Heilige Geest is dat wij onszelf moeten kennen en het op onszelf toepassen" [46].

Breed en diep gaat Kohlbrugge nu in op de inhoud van die vraag: "Wie heeft u gezegd...?" Evenals het eerste mensenpaar voelen ook wij wel aan dat wij zondaren zijn. Wij, die wekelijks onder de prediking van het Woord van God ons bevinden, wij willen het nog wel toestemmen ook. En als het eens overgeslagen wordt in de preek, dan keuren wij zo'n preek af. Ja, dat moet toch genoemd worden... Daar staan we helemaal achter, vinden we. "In de openbare godsdienstige samenkomsten en in de samenkomsten der vromen horen wij spreken over zonden en zondaren en we belijden dat wij zondaren zijn, en velen hebben veel, heel veel zonden. Maar", zo vraagt Kohlbrugge zijn hoorders, "wat bedoelt men toch, als men zó over zijn zonden spreekt? Wie heeft u dan toch gezegd, o mens!, dat gij een zondaar zijt en zo veel, veel zonden hebt?"

Over de zonde spreken, misschien wel veel er over spreken, misschien wel ernstig er over spreken – dat is één ding. Maar ze voor de Heere belijden, hartelijk en ootmoedig, zich voor de Heere verootmoedigen, zich vanwege zijn zonden mishagen – dat is een ander ding. Wat de Heere van ons vraagt, zo lijkt Kohlbrugge hier te zeggen, dat is: dat we onze zonde recht en grondig kennen. Ze in alle concreetheid kennen. En ze zo ook voor de Heere erkennen.

Kun je en wil je er drie noemen?, vraagt Kohlbrugge. Kun je concreet je zonden aan de Heere vertellen, zonden die uitdrukkelijk tegen bepaalde geboden van God begaan zijn? In zijn preek noemt hij ze ook bij name: de zonden bijvoorbeeld tegen het 7^e

gebod en tegen het 8^e gebod. "Wie heeft u gezegd, o mens, dat gij naakt zijt? Uw beveldekte geweten opent u de mond om alles te belijden, behalve datgene wat gij nu juist zoudt moeten belijden." Daarentegen, waar God begint, waar Hij spreekt door Zijn Heilige Geest, daar helpt geen ontwijken meer. Dan wordt de mens wat hij is: een afgodendienaar, een vloeker, een sabbatschender, een ongehoorzame, een hebzuchtige, een man vol van boze begeerten. Met één woord: "hij wordt een goddeloze voor God" [49].

weldaad

Kohlbrugge noemt deze scherpe ontdekking: een weldaad van Gods Wet. Dat is een merkwaardige typering. De ervaring van degene die van deze ontdekking het voorwerp is, is daaraan helemaal tegengesteld. Als het scherpe chirurgennes in mijn vlees wordt gezet, doet dat veel pijn. Daar geef ik me zomaar niet gewillig aan over. Maar toch – Kohlbrugge zegt: het is een weldaad. Niet vanwege die operatie op zichzelf. En ook niet vanwege de noodzaak. Dat is mijn schande. Maar wel vanwege het heilzame doel dat ermee wordt beoogd. Ik citeer nu enkele zinnen: "De wond wordt open gelegd, waaraan de mens bloedt. Wil hij het nu weten? Zal hij nu op staande voet zijn doodvonnis ondertekenen? Ik zeg, dat hem de wond is opengelegd. Hij kan haar niet meer ontkennen. Zijn dood is hem aangezegd..." Het doel? "... opdat hij zich verblijdt als hij hoort van het enige middel dat hem in deze dood ten leven gegeven is. God de Heere handhaaft dus Zijn heilig gebod om de mens voor te bereiden voor de genade" [49].

Het is de Heere begonnen om mijn behoud, maar ik probeer Hem te ontwijken. "God is al nederig, en een mens is nog trots!", zei Augustinus eens. Ik doe wat om mezelf te handhaven. Ik onderteken zomaar niet het vonnis van mijn dood. Ik maak mijn toestand liever nog erger, dan dat ik het hoofd buig. Kohlbrugge legt de diepste oorzaak ervan bloot, als hij zegt: "Wij kunnen immers, als wij voor Gods rechterstoel worden gesteld, niet geloven dat Hij ons genadig wil zijn. Ja, dat komt in ons hart niet eens op! Wij denken dan aan dood en hel en zien in God slechts een wreker, een vertoornd God, die ons ter helle verwijst..." [49]. En ondertussen is de Heere al lang bezig om mij voor te bereiden op Zijn genade! Maar wat is het antwoord van de mens? "De vrouw, die Gij mij hebt

gegeven. Zij gaf mij van de boom en ik at!" Het is dus de schuld van de Heere. Had Hij mij maar anders geleid... Had Hij die verleiding maar bij mij weg gehouden... Had Hij mij maar behoed voor de zonde... Maar ondertussen openbaart zich hier mijn zondige aard. En mijn opstand tegen de Heere. Want ik wil me niet laten brengen, waar de Heere mij hebben wil. Met het oog op mijn zaligheid. Ik ben er blind voor.

Kohlbrugge vraagt zich op deze bladzijden af: wat moet de Heere nu met die mens beginnen? Hij erkent wel in het algemeen dat hij een zondaar is. Maar desondanks blijft hij even brutaal staan voor het heilig oog van de Heere en hij schuift de schuld van zich af. Want hij laat het zich niet gezeg-

JOHANNES-7

Nog één keer letten we op wat ons in het laatste hoofdstuk van het Evangelie naar Johannes verteld wordt en waarin we weer iets te zien krijgen van de relatie tussen Johannes en Petrus. Terwijl de anderen meeluisteren stelt de Heere bij Petrus een ernstig onderzoek in naar diens liefde voor de Heiland. Tot drie maal toe stelt de Heere hem een vraag. En tot drie keer toe geeft de Heere Petrus op zijn antwoord ook een opdracht. Dat gebeurt in het openbaar. Maar Petrus' verloochenen van zijn Meester gebeurde ook in het openbaar. Vandaar!

Door wat er bij dit onderzoek gebeurde en werd gezegd is deze apostel weer helemaal door de Heere aanvaard. Zijn opdracht blijft ongewijzigd, ondanks de zware zonde waar hij zich aan schuldig heeft gemaakt. Maar die zonde is bedekt door het bloed van zijn Zaligmaker en daarmee is zij uitgedelgd. Het is weer helemaal goed.

Bij die gelegenheid wordt door de Heiland aan Petrus ook iets voorgezegd van wat er nog met hem zal gaan gebeuren. Zijn leven zal niet gemakkelijk zijn. Hij zal te drinken krijgen van de lijdensbeker aler hij op een godeverheerlijkende manier zal sterven. En als Jezus deze dingen tegen hem gezegd heeft wenkt Hij hem om Hem te volgen.

Joh. 21:20-23

We zullen het ons zo hebben voor te stellen, dat Jezus op dat moment opstaat en uit de kring van de discipelen weg loopt, terwijl Petrus aan Jezus' wenk gevolg geeft en achter Hem aan

gen. In de verste verten is hij niet bereid om te vallen voor genade. Van het hart van zo'n mens is nu niet meer te zeggen dan van de aarde aan het begin van de openbaring: *het is woest en ledig en duisternis is er op de afgrond*.

Maar, o wonder! Nu is het op die woeste en uiterst onaantrekkelijke aarde van zo'n hart, dat de Heere er met Zijn Geest boven zweven wil, ja, Hij wil er wonen. Hij doet wonderen, Hij alleen. "Daarover zweeft de Geest des Heeren, een duif gelijk, en Hij zal stilte gebieden, rust en vrede bewerken, licht scheppen, en de meer-dan-dode Zijn genade, ja genade doen horen. Adam hoort het eeuwig Evangelie" [51]. En dan gaat het toch goed komen!

J.M.J. Kieviet

ook weg loopt uit de kring. Johannes ziet dat gebeuren en ook hij staat op en volgt. Doet hij dat uit nieuwsgierigheid? Het zal wel zoiets geweest zijn als een impuls van zijn liefhebbend en zorgzaam hart. Hij voelt de band met zijn mede-discipel heel sterk.

Petrus hoort iets achter zich, kijkt achterom en merkt dat Johannes volgt. Dat is voor hem aanleiding om aan Jezus te vragen wat er met Johannes zal gebeuren. Zal het hem net eender vergaan? Zal ook Johannes delen in de moeiten die hem te wachten staan en waar Jezus zopas nog over sprak? Of zal het leven van Johannes rustiger verlopen en zal hij bewaard worden voor allerlei schokkende gebeurtenissen?

Mogelijk dat Petrus op dat moment terug denkt aan die keer dat Johannes samen met zijn broer Jacobus aan Jezus vroeg om ereplaatsen in het Koninkrijk, links en rechts van Jezus Zelf. Zal dat verzoek alsnog worden ingewilligd? Petrus wil er wat meer van weten. Zijn eigen weg zal moeizaam zijn, zo heeft Jezus hem verteld. Hoe ziet Johannes' weg er dan uit?

Waarom vraagt Petrus dat? Is er een zekere jaloersheid? Jezus zei hem, dat hij naar plaatsen gebracht zou worden waar hij liever niet wilde zijn. Kan hij het niet goed verdragen dat het leven van Johannes mogelijk rustiger zal verlopen?

Overigens is wel duidelijk dat ondanks alles wat er in de afgelopen dagen en weken in het leven van Petrus is ge-

beurd, één ding niet echt veranderd is: zijn impulsiviteit. Endaarmeesamenhangend zijn bemoeizucht. Daarom moet Jezus hem terecht wijzen. Dat doet Hij dan ook. Wat Jezus hem nu zegt komt er op neer dat Petrus moet begrijpen dat hij niet alles hoeft te weten. Er zijn dingen waar hij zich buiten moet houden. Jezus heeft een geheim met elk van de Zijnen. Daar heeft een ander niets mee te maken. Petrus moet zich alleen maar houden aan wat Jezus al eerder tegen hem zei en wat hij blijft zeggen: Volg Mij. Volg gij Mij!

Is dat niet wat erg afwijzend van de Heiland? Had Hij niet, ter geruststelling van Petrus, hem eraan kunnen herinneren dat Hij al eerder tegen Jacobus en Johannes gezegd had, dat ook zij uit de lijdensbeker zouden drinken? En dat de weg van Johannes dus niet zo erg veel voorspoediger zou zijn dan die van Petrus? Had Jezus Zijn discipel zo niet kunnen benaderen? Dat was toch wat lieflijker geweest?

Bemoeizucht

Nee, door zo te spreken zou de Heere Petrus gestijfd hebben in Zijn zwakheid en bemoeizucht. Het is waar, het lot van Johannes zal weinig gerieflijker zijn dan dat van Petrus. Maar dat is niet allereerst een zaak die Petrus aangaat. Jezus had tegen Petrus gezegd 'Weid Mijn schapen en hoed Mijn lammeren'. Maar toen Hij dat zei had Hij hem niet aangesteld als pastor pastores. Petrus werd geen bisschop over de andere discipelen. Geen superintendent. Geen paus. Zo'n hiërarchie was nooit bedoeld in de kerk.

Heeft Petrus het begrepen? Het Evangelie vertelt het ons niet. Maar toch geloof ik dat we kunnen zeggen, dat hij het inderdaad begrepen heeft. Het is opmerkelijk dat het juist in Petrus' eerste brief is, dat we de woorden lezen: *'Doch dat niemand van u lijde als een doodslager of dief of kwaaddoener of als een die zich met eens anders doen bemoeit'* (1 Petr. 4:15). Voor dat laatste gebruikt Petrus in het Grieks het woord 'allotri-episkopos'. Dat wil letterlijk zeggen: een bisschop die binnendringt in het gebied van een ander. Petrus wil maar zeggen, dat in het Koninkrijk Gods de een niet moet zoeken te heersen over de ander. Geen bemoeizucht!

Lijkt dat niet een actueel woord in onze tijd? Af en toe wordt de suggestie gedaan dat we eigenlijk een bisschop moesten hebben. Wel begrijpelijk overigens. Hier en daar lopen de dingen vast en raken de verhoudingen verstoord. Tussen predikanten en gemeenten bo-

tert het niet meer. Een oplossing zou zijn als de dominee eens een beroep kreeg en in een andere gemeente zou kunnen gaan werken. Maar hoe moet dat geregeld worden? Als er nu iemand was die boven anderen stond en in zulke gevallen de zaak zou kunnen regelen.... Dus: we moesten een soort bisschop hebben.

O ja, er zouden best mensen gevonden kunnen worden, die zo'n functie zouden willen uitoefenen. Dominees met een zelfde bemoeizuchtige natuur als Petrus. Dienaren, die graag de dingen voor anderen regelen. Zulken zijn er! Nee, het kan niet; de kerkorde kent geen plaats toe aan zo'n bisschop. Maar of het zonder officiële regeling van deze dingen toch niet gebeurt?

Nee, er is niets mis mee als de ene die naar de andere advies geeft in bepaalde zaken of op de een of andere manier een helpende hand biedt. Maar het moet nooit domineren worden. Nooit mag het zijn een zich met eens anders doen bemoeien. Nooit binnendringen in het terrein van de ander.

Handelingen

De band tussen Petrus en Johannes is gebleven. Zeker ook in de eerste tijd na Pinksteren. Het boek Handelingen laat ons zien hoe zij in de gemeente in Jeruzalem gedurig weer samen optrekken. Petrus is dan weliswaar vaak de woordvoerder van de twee, maar ze werken samen. Samen verkondigen ze het Evangelie. Samen staan ze terecht voor de Joodse Raad. Samen worden ze veroordeeld tot gevangenisstraf. Samen worden ze bevrijd uit de gevangenis. Samen verheugen ze zich dat ze om de Naam van Christus smaadheid mogen dragen. Zo zijn ze elkaar tot steun geweest, alle karakterverschillen ten spijt. Die hoeven toch geen verwijdering te geven? Zeker niet als een zelfde geloof verbindt!

VERMENGING

Ezra

Het opschrift van dit artikel heeft iets te maken met het onderwerp, waarover we het hebben gehad in de beide vorige afleveringen. Toen ging het over eenheid. Vermenging heeft iets te maken met eenheid. Het is er het surrogaat van.

In de Bijbel komt het woord in negatieve zin voor. Kijkt u maar eens naar de volgende teksten: Spreuken 20:19; 24:21; Jes. 1:22; Ez. 16:37; Daniël

Later zijn de wegen kennelijk uiteen gegaan. Niet omdat ze onenigheid kregen. Dat gebeurde soms ook wel in de christelijke gemeente. Het voorbeeld daarvan is de ruzie die ontstond tussen Paulus en Barnabas. Maar van zoiets is geen sprake tussen Petrus en Johannes.

Nee, dat hun wegen uiteen gingen was doordat de Heere hen allebei een ander werkterrein aanwees. Uiteindelijk kwam Petrus toen in Rome terecht en Johannes eerst in Efeze en daarna op Patmos. Totdat ze in de hemel weer verenigd werden en nu al eeuwen lang het Lam mogen volgen waar Hij ook heengaat.

In de kring der broeders nam Johannes zijn eigen plaats in. Hartelijk verbonden aan zijn Meester was hij. Hartelijk verbonden ook aan de anderen. Maar met fouten en gebreken. Met vooroordelen en restanten van de oude mens. Jezus heeft werk aan Hem gehad. Veel werk. Soms moest Hij dezelfde dingen zeggen en dezelfde fouten corrigeren. Maar Zijn doel bleef: Deze man, samen met de anderen, maken tot een geschikt voorwerp in Zijn hand. Tot heil van Zijn kerk. Ja, een wonderlijk voorrecht viel Johannes ten deel. Hij werd door de grote Meester gevormd tot de man die een grote plaats mocht innemen in Gods Koninkrijk. Apostel, getuige, theoloog, apologet, pastor. Maar bij dat alles was dit toch het eerste en voornaamste: Johannes was een geredde zondaar. Een academische titel draagt hij niet. Afkortingen voor of achter zijn naam staan er niet. Of het moest dezelfde onderscheiding zijn die de predikant geworden kolensjouwer William Huntington achter zijn naam plaatste: S.S. Daarmee bedoelde hij 'Sinner Saved': Geredde Zondaar.

P. den Butter

2:41. Het woord heeft te maken met omgaan met verkeerde mensen (vermeng u niet met hen die naar verandering staan), met wijn die gemengd wordt met water, met ijzer en leem, dat zich ondereen wel vermengt, terwijl er geen echte samensmelting ontstaat.

In Ezra 9 vinden we het woord ook. Daar heeft het betrekking op gemengde huwelijken (vers 1 en 2). Na

de ballingschap blijkt het volk niet afgezonderd te zijn van de volkeren der landen. Ook hier dus vermenging. Daarover wilde ik het in dit artikel hebben. Ik bedoel niet de vermenging van toen gelijk te stellen met de kerkelijke eenheidspogingen, die onder ons worden ondernomen. Er is wel een zeker verband.

We hebben kunnen lezen in de krant dat de GKV en de NGK een bepaalde overeenstemming hebben uitgesproken over de belijdenis. Een vorm van vermenging. Dat bericht ligt helemaal in de lijn van mijn vorige artikel. We zien duidelijk een vermenging van onze kerken met de GKV en de NGK. Niet altijd landelijk, via de deputaten eenheid, maar wel plaatselijk, onder de brede paraplu van het independentisme. In onze huizen hebben we allemaal de beschikking over een mengkraan. Het water moet niet te koud en niet te heet zijn. Ezra kende deze kraan nog niet, maar in figuurlijke zin wist hij er wel van. Het ging toen om de gemengde huwelijken. Mozes had deze in de wet verboden. Maar nog maar net terug uit de ballingschap, overtreedt het volk massaal deze wet. Ezra hoort er van via de vorsten. Het heilig zaad (zelfs van de priesters en de Levieten) is vermengd met de volken der landen. De vorsten delen het Ezra gewoon mee. Voor hen is het wel een probleem, maar zij kunnen er zakelijk over praten. Dat kan Ezra niet. Als hij ervan hoort, scheurt hij zijn mantel en hij zit verbaasd neder. Verbaasd! Let op dat woord. Hij is verbaasd over de bedreven zonde, want dat had hij niet verwacht. Zo verwerkt Ezra de zaak anders dan de vorsten. Het slaat bij hem naar binnen.

Je kunt er verschillend mee omgaan. We kunnen over de zonde praten met elkaar en we kunnen er innerlijk door geraakt worden, zoals bij Ezra.

Laodicea

Er treedt veel vermenging op, telkens weer. In Laodicea had men een grote mengkraan; koud en heet water werden daar het liefst als lauw gebruikt. Men kan allerlei zaken vermengen met elkaar. Kerk en wereld kunnen zich onderling mengen, zoals dat gebeurde in de dagen voor de zondvloed. In een huwelijk kunnen twee verschillende principes vermengd worden. Men kan wet en evangelie vermengen, zodat genade beroofd wordt van haar ware glans en de mens zelf aan het werk gaat, los van Christus. De werken van het vlees kunnen zich vermengen met de vrucht van de Geest.

In Ezra's dagen betrof het de huwelijken. Kerkelijke eenwording is meer-

malen vergeleken met een huwelijk. Meermalen werd opgemerkt dat we kerkelijk nog niet getrouwd zijn, maar wel verloofd. Zelfs gebeurt het dat men kerkelijk samenwoont; in dat geval hebben we het over een verkeerd en onkerkelijk verschijnsel. Er is geen toestemming voor, maar men doet het toch.

Hoewel de omstandigheden heel anders zijn, kan men spreken over een zeker huwelijk tussen onze kerken en de GKV, samen met de NGK. Ik wil dit beeldgebruik nadrukkelijk losmaken van de gedachte als zouden wij op één lijn staan met het heilig zaad, terwijl dat van de andere kerken niet geldt. Maar er treedt vermenging op, terwijl men de vraag kan stellen of het leiden zal tot eenheid. U en ik, wij hebben onze bedenkingen.

Vooraf hierover dat wij en alle kerken een mengkraan hanteren als het gaat om onze verhouding tot de wereld. Een scheut van de tijdgeest gemengd met de waarheid van Gods Woord. Dat verschijnsel vinden we overal en in elke kerk, zeker ook in onze kerk en in ons hart. En als die kerken dan ook onderling weer gaan mengen, dan wordt de wijn steeds smakeloz.

Ik hoorde eens van een bruiloft in China waar het gebruik bestond dat alle gasten een fles wijn zouden meebrengen. Er stond een heel groot vat, waarin zij die fles moesten leeggieten. Nu was er een bruiloftsgast die dacht dat temidden van al die wijn het niet zou hinderen als hij geen wijn, maar water meebracht. Maar wat bleek? Zo hadden veel meer anderen ook gedacht en toen de wijn gedronken werd, bleek het allemaal water te zijn. We begrijpen dat verhaaltje wel en kunnen het moeiteloos toepassen op onszelf.

Als water en wijn eenmaal met elkaar vermengd zijn, kunnen ze niet meer van elkaar gescheiden en onderscheiden worden. Dat kon met de huwelijken in Ezra's dagen tot op zekere hoogte wel. Ik hoop dat een volgende keer te belichten.

Het gaat me er nu om dat we allerlei vermengingen signaleren en opsporen. Ik noemde al wet en evangelie. Beide hebben zij alles met elkaar te maken en er is veel onderling verband, maar een onderlinge vermenging is een rampzalige zaak. Het gebeurt overal waar het evangelie door de wet wordt bedreigd en aangetast. Dan gaan Gods werk en ons werk op een verkeerde manier samen. Denk aan Pelagius en Arminius. Hoezeer kunnen Gods kinderen daar hinder van hebben. Zoals de twee draden in een stroomkabel elkaar niet kunnen

raken zonder contact te maken, zo is dat ook hiermee. Christus heeft alles alleen en volkomen volbracht. Er kan en behoeft niets van de mens bij. Maar wat is de verzoeking sterk om toch weer gronden te zoeken in zichzelf. Dan worden ons gebed en ernst, ons getuigenis en onze bevindingen toch weer steunpunten naast de Heere Jezus. Een vorm van vermenging. Daarover moeten wij met Ezra verbaasd en bedroefd zijn. Hij scheurde zijn kleed. Verbaasd omdat het toch zo onbegrijpelijk is dat we niet geloven in dat volbrachte werk van Christus.

Hebben deze persoonlijke en geestelijke overwegingen te maken met de vermenging van de reeds genoemde kerken? Er is wel verband. In beide kerken wonen mensen die leven bij de mengkraan van Laodicea. Daar zijn u en ik ook niet vrij van. Men kan dat naar links en rechts doen. Ter rechterzijde kan men ook heel voorwaardelijk gaan denken en leven.

Onze tijd

Om een ander beeld te gebruiken: denk eens aan een stroomdraad. Deze bestaat uit twee draden, de positieve en de negatieve draad. Het kan gaan vonken en de stoppen kunnen doorslaan, als die twee elkaar raken.

De draad van 1892 is een andere dan die van 1944. Anders gezegd: De Afscheiding en in het spoor daarvan de vereniging van 1892 is een andere dan de vrijmaking. Als die zaken op gelijk niveau zouden liggen, kan men zeggen tegen de GKV dat men 52 jaar te laat is geweest.

Wat is het verschil? In de oude christelijke gereformeerde prediking hadden zaken als bevinding en toepassing een integrale plaats. Dat werd niet op deputatenniveau vastgesteld, maar daar was de kerk van binnenuit van overtuigd. Daar werd gesproken over de verlorenheid van de mens, ook van het verbondskind, en daar leefde het besef dat men slechts door wedergeboorte het Koninkrijk Gods kon binnengaan. De beloften van het verbond, hoe rijk en troostvol, vragen om de toepassende bediening van de Heilige Geest. En zo leven er op de erf van het verbond twee soorten mensen. Er zijn tweeërlei kinderen in het verbond. Dat maakt de prediking onderscheidenlijk van aard, terwijl toch ook het appél voluit mag klinken en de aanbidding van de beloften gehoord kan worden. De prediking heeft daardoor ook een ontdekkend en afsnijdend karakter, als gezien mag worden dat er buiten Christus geen leven is. Als u de preken uit onze kerken van vroeger dagen leest, zal dat u direct

opvallen. Van vroeger dagen? Nu niet meer? Het is niet verdwenen, maar er is ook onder ons een grote kloof ontstaan. Ook in onze eigen kerken. Hoe is dat dan bij de GKV? Deze kerken hebben altijd uitgemunt in een stevig confessioneel denken, in een vasthouden aan de belijdenis. Maar de Vrijgemaakten hebben toch wat langer de invloeden ondergaan van de leer van de veronderstelde wedergeboorte. Dat lijkt me onmiskenbaar. Want het verband tussen beloften en geloof wordt stelliger verondersteld dan goed is. Men stelt dat de beloften toch wel geloofd zullen worden door u en mij en dat het daarom met de gemeente wel goed staat. Daardoor krijgt de prediking ook weer een veronderstellend karakter en wordt er weinig onderscheid gemaakt tussen gelovigen en ongelovigen. Heel lang geleden zei iemand uit hun kring eens: "Die oude jas van Bunyan hebben we al lang uitgetrokken". Men ruikt ook heel snel het gevaar van valse mystiek. Soms terecht, maar meestal niet. Deze beide polen veroorzaken kortsluiting. Er staat spanning op de lijn. Zolang er tenminste wisselstroom is; bij gelijkstroom komt alles heel anders uit. Als we allemaal overgoten worden met een evangelische saus of als we allemaal oppervlakkiger worden,

aan beide klanten, en als we allemaal vermengd raken met de tijdgeest, dan komt er misschien wel ooit gelijkstroom, met heel weinig spanning, waarvan de lampen niet meer gaan branden en waardoor we allemaal in de duisternis terecht komen.

Laat nu ook in uw hart geen vermenging optreden. Christus en Belial hebben niets met elkaar te maken. Het licht en de duisternis kunnen niet tegelijk bestaan. Laten de jongeren daaraan denken. Het ging in Ezra's dagen om de huwelijken. We kunnen geen juk aantrekken met de wereld. Later kunnen zich de problemen voordoen. Maar een huwelijk tussen twee verschillende kerken, met een heel verschillende bloedgroep? Gaan dan vooral de kinderen niet een tweeslachtige taal spreken, zoals Nehemia dat bemerkte?

Mijn artikel geeft mijzelf in alle opzichten veel stof tot nadenken en gebed. U ook, hoop ik. Bid om duidelijkheid, om bewaard te blijven voor de lauwheid. Als we allen de warme stromen van Gods Woord en Geest vertonen, dan is alles harmonie.

IK wil het de volgende keer graag hebben over de wijze waarop het probleem in Ezra's dagen werd opgelost.

P. Roos

ware Godswerk tegenkwam! Maar wat was Hij bedroefd als Hij puur mensenwerk tegenkwam!

Als er nu mensen tot de Heere kwamen, puur om een wonder, alleen om een tijdelijke uitredding, wat denkt u, zou Hij Zich dan ook met blijdschap verwonderd hebben? Nee! Want bij die mensen kon Hij evenmin Gods werk ontdekken. Hij stelde dat soort geloof (dat dus wel leek op het echte geloof, maar het toch echt niet was!) dan ook duidelijk en bedroefd aan de kaak, toen Hij zei: "Gij zoekt Mij omdat gij van de broden gegeten hebt", Joh. 6:26.

Maar de Heere heeft dan toch maar die krachten gedaan, zegt u. Niet alleen bij die ene melaatse, die na de genezing tot zijn Weldoener terugkeerde en God mocht loven, maar ook bij die negen anderen, die lieten merken dat het hen ten diepste om de genezing en niet om de Genezer te doen was. Ja, zo goed is nu de Heere! Hij is goed voor slechten en goeden! God zendt Zijn vruchtbare regen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Zo goed is God.

En wat zegt ons dit? Dat de grond voor hulp, uitredding, genezing, verlossing, genade en heil altijd ligt in Hem en nooit in de mens. Ook niet in de gelovige mens. Ook niet in die ene, die terugkeerde!

Zo leide ook deze vraag een ieder van ons tot zelfonderzoek. Is er verachting voor de Heere en Zijn dienst, hoewel Hij ook in onze straten leert, en al zo lang, of gaat het ons in ons leven om onszelf, om onze kinderen en ons leven? Hebben we slechts daarvoor alleen de Heere nodig? Dan heeft de Heere nog alle reden om Zich te bedroeven. Dan verwondert Hij Zich nog over u. Dan zegt Hij als het ware, menselijk gesproken, hoe is het mogelijk dat die man nog voor eigen rekening durft voort te leven en Mij nooit nodig kreeg om de redding van zijn arme ziel! Wanneer we het met de weldaden wel menen te redden, zullen we ook straks zonder de gunst van de Weldoener moeten sterven. Dan zouden ontvangen uitredingen nog wel eens tegen ons kunnen getuigen en zal het eeuwig ons in de oren klinken: Waar zijn de negen? Maar als Hij in waarheid door een zondaar wordt aangeroepen om te mogen delen in het grootste aller wonderen, dan is er blijdschap in de hemel. Dan verblijdt zich de hemel over Gods werk. En Zijn wonderwerk door Woord en Geest gaat door. Om Christus' wille.

K. Hoefnagel

VRAGENRUBRIEK

Geen krachten gedaan.

Niet altijd beantwoord ik de vragen op volgorde van binnenkomst. De volgende vraag ligt er ook al even. Met dank voor het geduld zal ik de vraag proberen te beantwoorden. De vraag luidt als volgt: *"In Nazareth kon de Heere Jezus geen krachten doen vanwege het ongeloof. Maar hoe zit het dan met het zogenaamde wondergeloof? Dat is toch geen waar geloof? En toch geeft de Bijbel ons verschillende voorbeelden van genezing. Toen kon de Heere Jezus dus wel krachten doen? Hoe zit dat?"*

De Heere Jezus kon zich verbazen over de aanwezigheid van het ongeloof. Juist in Nazareth, waar Hij had gewoond en waar Hij toenam in wijsheid bij God en de mensen (Lukas 2:52) klonk het smalende, vernederende woord: Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria? (Markus 6:3). Het ongeloof uit zich in haat en vijandschap. Ongeloof is geen naieve onwetendheid, maar boze onwilligheid. Juist

in de plaats, waar de Heere Jezus vele jaren woonde en werkte kon het geloof in Hem immers groot zijn? Maar ook de hoogste Profeet werd in Zijn vaderland niet geëerd. Men kan dat van andere profeten nog wel indenken. Over dominees kan al gauw iets negatiefs gezegd worden. Zeker als je hen wat beter leert kennen. Maar wat was er in Nazareth op Hem, de hoogste Profeet aan te merken? Een groot geloof bij velen in Nazareth zou vanzelfsprekend geweest zijn. Maar het was er niet! De Heere heeft Zich daar over verwonderd. Een verwondering zonder blijdschap. Verwondering in blijdschap kan immers ook! Dat gebeurde bijvoorbeeld in Kapernaüm toen de Heere de geloofsbelijdenis uit de mond van de Romeinse hoofdman vernam en zei: Ik heb zelfs in Israel zo groot een geloof niet gevonden! (Matth. 8:10). Toen verwonderde de Heere Jezus Zich met blijdschap over het wonderwerk van de Heere. Want het geloof is immers Gods werk! Wat was de Heere Jezus verblijdt als Hij het

Het is de roeping van de prediker om het Woord recht te snijden. Bij de verklaring van deze uitdrukking kan gedacht worden aan de ploegschaar en aan de priester die het offermes hanteert. Ook kunnen we denken aan de geestelijke wapenrusting, zoals die in Efeze 6 : 17 beschreven wordt. Daar wordt gesproken over het zwaard des Geestes. Dat sluit aan bij de bekende woorden uit Hebr. 4 "Het Woord Gods is levend en krachtig en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend scherp zwaard." Ook Jesaja profeteerde van de Messias: De Heere heeft Mijn mond gemaakt als een scherp zwaard", terwijl we in Openbaringen de verheerlijkte Christus zien getekend met "ogen gelijk een vlam vuurs en met een tweesnijdend scherp zwaard dat uit Zijn mond uitgaat".

Zo moeten we dus de Schrift zien als een zwaard dat op de rechte wijze wordt gehanteerd. Op de preekstoel dient een zwaardvechter te staan. Het zwaard is een wapen dat je in de strijd kunt gebruiken als een aanvalswapen of een verdedigingswapen.

Zitten we dan in de kerk in een oorlogssituatie? Zijn we omsingeld door vijanden? Ja, want alle hoorders zijn van nature vijanden van God en de naaste. Vijanden van het Evangelie van Jezus Christus. We zijn zelfs vijanden van onze eigen zaligheid. Bovendien weten we dat de grote vijand, de duivel, daar juist zijn kracht en macht weet uit te oefenen. Menige prediker heeft z'n hoorders gewaarschuwd met de woorden: weet u dat de duivel ook vanmorgen is opgekomen naar de kerk; weet u dat hij ook onder de kerkgangers zit?

Maar....hoe zit het dan met de bekeerde kerkgangers, met Gods ware volk en kinderen? Zij kunnen toch op schriftuurlijke wijze zelfs angesproken worden met woorden als "geliefden in de Heere Jezus Christus"? Is het dan niet eenzijdig om van een oorlogssituatie uit te gaan en de kerkgangers over één kam te scheren als vijanden? U weet het antwoord: Gods Kerk heeft z'n leven lang te maken met een driehoofdige vijand: de duivel, de wereld en het eigen vlees. U kent de titel van één van Bunyans boeken: De heilige oorlog.

De prediker die weet van die ene, levensgevaarlijke kerkganger, krijgt van Jacobus de opdracht: Wederstaat de

duivel en hij zal van u vlieden. Met dat zwaard kan de boze niet alleen verjaagd, maar ook uitgeschakeld worden. Daarbij is natuurlijk van belang dat de zwaardvechter het zwaard *geestelijk* hanteert. Daarom valter ook de nadruk op "zwaard **des Geestes**". De Heere spreekt door Zijn Woord, maar dat spreken moet door Gods Geest verstaan en toegepast worden. Daarom spreken we ook van Woord **en** Geest. De zwaardvechter mag dat nooit los van elkaar maken of dat met elkaar vermengen of vereenzelvigen.

Twee gevaren moeten hierbij gesignaleerd worden. De prediker moet er voor waken dat zijn woorden, zijn uitleg en beeldrijke taal en zijn meeslepende wijze van spreken niet meer waarde krijgen dan het Woord van God. Het is aangenaam om door de prediker op pakkende wijze "meegenomen" te worden in de preek. Vooral in onze tijd waar men zo let op de gaven van het brengen en de kunst van het debatteren, is dit enorm gevaarlijk. Politici "met een vlotte babbels" kunnen rekenen op succes. Wijlen prof. Hovius wees ons altijd op het wijze woord van één van zijn leermeesters die zei: "je moet zo preken, dat het door niets opvalt". Daarom dienen de hoorders steeds te bedenken dat het gepredikte Woord, het Woord des Heeren is en geen mensenwoord, ook niet het woord van ds. X, II, of Z. Als dat meer bedacht zou worden zou er minder sprake zijn van "shoppen", om van de "bandjescultuur" en het bezoeken van sites op internet en downloaden van preken nog maar te zwijgen. Veel verstand heb ik er niet van, maar ik zag dat iemand het e.e.a. op z'n computer had staan onder "favorieten". Ja, zo laten sommigen hun plaats in de kerk leeg om te kunnen klikken naar de favoriete dominee's.

Het andere gevaar bij de verhouding Woord en Geest is dat het Woord en de Geest vereenzelvigd worden. Je hoeft alleen maar – verstandelijk – "ja" te zeggen op de prediking, want het Woord is de Geest en de Geest is het Woord. Dan is niet meer nodig de toepassende werking van de Heilige Geest. Dan is er geen plaats meer voor de Heilige Geest, Die in alle waarheid leidt, Die de ogen opent en het hart ontsluit voor het Woord. Juist als het gaat om de persoon en het werk van Christus is het de Heilige Geest Die plaats moet maken in het

hart en leven van zondaren voor Hem. Is juist het ontbreken van dit element niet de oorzaak van de grote geesteloosheid en geestelijke oppervlakkigheid die door de kerken heen waait?

Hoe word ik nu onder de prediking van Gods Woord bekeerd? Hoe ga ik voor de Heere capituleren? Hoe wordt de Heere mij te sterk? Gelukkig zijn dit vragen, die bij velen, ook bij jongeren nog leven. Dat gebeurt door het zwaard des Geestes. Dat zwaard gaat de knellende banden van de helse overheersing, de zondeslavernij, de twijfel, de ongelovigheid, de verbondenheid aan de mammondienst en de zinnelust doorsnijden. Door dat zwaard vallen we op het slagveld van vrije genade. Het Woord van de Heere jaagt je uit de vestingwerken, waarin je je verschanst hebt. Stap na stap moet je terugwijken voor de scherpe punt van dat zwaard dat dreigend op je gericht is. Steeds komen woorden als: "geef bevel aan uw huis want gij zult sterven en niet leven", terug. Steeds weer komt het op je af: hoe zal ik rechtvaardig verschijnen voor God.

Door het Zwaard des Geestes wordt mijn eigenwillige vroomheid afgesneden. Mijn goede werken en al m'n pluspunten zijn ongenoegzaam voor de driemaal Heilige God. Ja, zelfs mijn tranen van berouw, mijn gebeden en m'n goede voornemens keren schuldig tot mij terug. Aan de strafeisende gerechtigheid van de Wet kan ik niet de minste voldoening meer geven. Alles, alles, waarop ik me zou willen verheffen en waarmee ik me voor God zou willen aangenaam maken, wordt door dat zwaard weggesabeld. Geen uitvlucht en geen toevlucht blijft meer over. Maar ook na ontvangen genade moet het tweesnijdend zwaard er op inslaan. De oude mens wil zich ook na ontvangen genade bij vernieuwing sterk maken. Wee, daarom de zwaardvechters, die de zielen met lieflijke praatjes de bloemhoven insturen, de mensen bouwen en bemoedigen maar het zwaard in de schede laten. Dat is bouwen op losse grond, op zandgrond. Het bloed van al die misleide zielen zal van hun hand geest worden.

Wee echter ook de zwaardvechter die het zwaard blijft zwaaien boven een waarlijk bekommerde en ontdekte zondaar. Wordt dan het zwaard niet misbruikt als een afschrikkingswapen om tot de Heere de toevlucht te nemen? Het zwaard is immers niet alleen een verwondend en dodelijk zwaard, maar tegelijk ook een genezend en helend zwaard dat geestelijk doet ver-

langen naar de genezende genade van de Hemelse Medicijnmeester, naar de balsem van Gilead, naar de verkwikkende druiven van Eskol en het water uit de Rotsteen Christus. Door dat zwaard leert de Heere dat Hij geen lust heeft in de ondergang van de zondaar, maar dat hij zich bekeert en leeft. Wordt er zo niet door dat zwaard plaats gemaakt in het verbrijzelde hart voor het wonder van Gods liefde in Christus Jezus? Op de pinksterdag gebeurde dat door de prediking van Petrus. Dan lezen we namelijk dat de hoorders verslagen werden in het hart. Lettelijk staat er: ze werden doorstoken. De Kanttekeningen schrijven er dan bij: "namelijk door het leedwezen hunner zonde aan Hem begaan."

Als dat zwaard door de ziel van Gods volk is gegaan heeft de zwaardvechter, de prediker ook de dure roeping om hen toe te rusten in de strijd. Hen onderwijs te geven hoe zij kunnen staande blijven bij de listige omleidingen van de vorst der duisternis en zijn influisteringen die hen zo machteloos en moedeloos kunnen maken. De boze klaagt hen immers aan vanwege hun vuile klederen. Hij zegt hen: u kunt het wel vergeten, u hebt zoveel schuld en zonden.. U hebt geen heil bij God. Hij probeert hen wijs te maken: u bent niet verkoren. Zijn listen zijn ons niet onbekend, zegt de apostel. Nee en daarom is er ook maar één wapen waar de boze niet tegen op kan: het zwaard des Geestes. Heeft Christus Zelf niet dat zwaard des Geestes gehanteerd bij de verzoeken in de woestijn? Dat zwaard is immers krachtig, letterlijk: er zit energie in. Tegen die Goddelijke kracht is niets en niemand bestand.

De zwaardvechter die het Woord der waarheid recht snijdt zal er daarom ook voor moeten waken dat het zwaard niet stomp wordt. Dat zwaard wordt stomp gemaakt bijvoorbeeld door de ondermijning van het gezag van Gods Woord. Dat begon al in het paradijs: "Is het ook dat God gezegd heeft...?" Dat zien we tot op de dag van vandaag doorgaan in de moderne schriftkritiek. Eerst moet je enkele leesregels in acht nemen om de Bijbel te verstaan. Je moet een bepaalde bril opzetten om op eigentijdse wijze de Schrift te verstaan. Probeer je eerst in te leven in de gedachtegang van de rabbijnen, dan kun je Paulus' uitspraken veel beter plaatsen en...in overeenstemming brengen met het moderne denken.

Hoe wordt het zwaard ook stomp gemaakt door velen die de Bijbel dicht laten en niet meer lezen en hun plaats

onder de prediking van het Woord leeg laten! Ergens las ik in een kerkblad dat sommigen (in een bepaalde gemeente) van mening waren "dat één goed opgezette dienst, eventueel met een nabespreking, voor het geestelijk welzijn toereikend moet zijn." De Rooms Katholieke kerk maakte het zwaard al stomp door het lezen van de Bijbel door het gewone volk te verbieden. Daarom wees Luther er reeds in zijn 95 stellingen op dat "de ware schat van de Kerk het hoog heilig Evangelie van de Heere Jezus Christus", is.

Het gebed om de bekwaammakende werking van Gods Geest is en blijft nodig. Alleen daardoor zal de prediker het Woord recht snijden en als een zwaardvechter het Zwaard des Geestes op de juiste wijze hanteren.

U houdt voor een volgende keer D.V. nog tegoed de verdere verklaringen van de uitdrukking "het Woord der waarheid recht snijden".

*Nieuwkoop
A. van de Weerd*

DIAKENENDAG CGK 2006

Op DV zaterdagmorgen 2 december 2006 wordt de jaarlijkse diakenendag gehouden over het thema "Aids, bekijk het!". Deputaten diaconaat nodigen alle diakenen en diaconaal betrokkenen hiervoor van harte uit.

Aids lijkt op het eerste gezicht geen thema dat aansluit bij de doorsnee Nederlandse diaken. Toch wil het deputaatschap met deze conferentie bereiken dat het onderwerp gaat leven en de doelgroep het belang van het thema gaat ontdekken. Hiv/aids staat namelijk in een breed kader en omvat in feite alle terreinen van het leven, zoals gezondheidszorg, landbouwbeleid, de verhouding tussen arm en rijk, etc. Het biedt eveneens kansen voor de hulpverlening tussen kerken.

Sprekers:

- Mr. C.G. van der Staaij, tweede kamerlid SGP
- Dr. H.J. Agteresch, medicus
- Mw. M. Schouten, betrokken bij (aids)hulpverlening
- Ds. W.N. Middelkoop, voorzitter deputaten diaconaat.

De sprekers, deelnemers aan de reis die Prisma in 2005 organiseerde langs aidsprojecten in Zuid-Afrika, zullen het thema vanuit hun specifieke achtergrond belichten.

Locatie: 'De Wijngaard', Dennenweg 2 te Bosch en Duin. Aanvang: 9.30 uur / opening 10.00 uur. Rond 13.00 wordt de conferentie afgesloten met een broodmaaltijd.

We vragen u zich aan te melden per telefoon (0318-582367) of per e-mail: diac.bur@cgk.nl.

PREKEN DS. R. KOK

Dhr. J.W. Boon, Nagtegaalplaats 99, 3312 AC Dordrecht, tel. 078-6147772, zou graag uit de preken-serie "de Stem des Woords" uitgesproken door ds. R. Kok te Alphen a/d Rijn en te Ameide de jaren 1963- 1966 de volgende nummers in zijn bezit willen krijgen: 1, 2, 3, 24, 25, 26, 28, 29, 30 en 31 Catechismuspreken.

DONATEURSWERVING GBS

Leerdam – Een licht voor het pad. Dat is het thema van de landelijke donateurswerving van de Gereformeerde Bijbelstichting [GBS]. Zo noemt David de Bijbel in Psalm 119 vers 105.

De GBS heeft deze tekst gekozen als thema van de brochure, die momenteel op grote schaal wordt verspreid door correspondenten en leden van de plaatselijke comités om nieuwe donateurs voor de GBS te werven.

De GBS houdt om de drie jaar een landelijke werving. De doelstelling van de GBS?

Het verspreiden van Bijbels in nauwgezette vertalingen over de gehele wereld. In ons land zorgt de GBS voor betaalbare Bijbels [al vanaf € 8,-] in de Statenvertaling. Er zijn ook diverse uitvoeringen met de kanttekeningen. Vele Bijbels worden gratis verspreid op zeeschepen, in zorgcentra en gevangenissen.

Elk jaar verspreidt de GBS tienduizenden Bijbels in getrouwe vertalingen in Europese landen en andere delen van de wereld.

Voor opgave als donateur [bijdrage vanaf € 2,50 per jaar] of toezending van de brochure kunt u [portvrij] schrijven naar: GBS, afd. Donateursadministratie, Antwoordnummer 2809, 4140 WB Leerdam.

Bellen of mailen kan ook: telefoon: 0345 – 61 01 55; e-mail: j.haalboom@gereformeerdebijbelstichting.nl

INGEBRUIKNAME ORGEL

Na een omvangrijke renovatie en uitbreiding zal DV zaterdag 9 december a.s. het orgel van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Noordeloos weer in gebruik worden genomen.

Het orgel is door de firma Scheuerman Orgelbouw uit Rotterdam verplaatst uit de oude kerk naar het nieuwe kerkgebouw en uitgebreid van 11 naar 19 stemmen.

Het orgel is geheel geherintoneerd en voorzien van twee extra windlades voor het pedaal en het bovenwerk, dat voorheen fungeerde als nevenwerk. Het pedaal is voorzien van een nieuwe windlade met daaraan toegevoegd een koraalbas 8' en een basson 16'. Het hoofdwerk is uitgebreid met een cornet 4 sterk en een fluit 4'. Op de compleet nieuwe windlade van het bovenwerk is toegevoegd een hobo 8', een woudfluit 2' en een Voix-Celeste 8' en Viola di Gamba 8'. Tevens zijn enkele registers verwisseld van plaats, de sesquialter van het hoofdwerk is verhuisd naar het bovenwerk en de octaaf 2' van het voormalige nevenwerk heeft nu een plaats gekregen op het hoofdwerk.

Door toevoeging van de nieuwe registers heeft het orgel een warme romantische klank gekregen. Daarmee is het een veel passender instrument geworden voor de begeleiding van de eredienst in het nieuwe en grotere kerkgebouw dat sinds juli 2005 in gebruik is.

De avond begint om 19.30 uur. Op deze bijeenkomst zal de oud-predikant ds. De Romph een meditatie houden. Het orgel zal ingespeeld worden door organist en adviseur Henk van Egmond, die tevens een klankdemonstratie zal geven. Vervolgens zullen de eigen organisten het orgel laten horen met literatuurspel. Uiteraard zal op deze avond de samenzang een belangrijke plaats innemen.

De toegang is gratis. Er zal een collecte worden gehouden bij de uitgang ten bate van de kosten van de uitbreiding. Na afloop is er gelegenheid om koffie en fris te gebruiken in de zaal en met elkaar na te praten. Iedereen is van harte uitgenodigd voor deze muzikale avond.

Voor nadere inlichtingen:
A. Bijkerk
(0183 - 581921)

LCJ

Kruispuntconferentie Huwelijk en gezinsvorming in de 21^e eeuw van vrijdagavond 26 tot zaterdagavond (19.00 uur) 27 januari.

Heb je trouwplannen? Ben je nog niet zo lang geleden getrouwd? Schrijf je dan in om met elkaar na te denken over een aantal onderwerpen rond het huwelijk.

Onderwerpen: bijbelse bezinning op het huwelijk, gezin. De maatschappelijke visie en ontwikkelingen t.a.v. het gezin komen aan bod, evenals een praktisch deel over communicatie in het huwelijk.

Kijk voor het hele programma en aanmelding op www.lcj.nl; mail kpc@lcj.nl.

Schrijf je snel in voor deze dagen in Oldebroek; € 80 per stel, € 70 als je beiden studeert.

BOEKBESPREKINGEN

In goede en kwade dagen, ds. J.T. Doornenbal, gebonden, 93 blz., € 12,50, Uitgeverij De Banier, Utrecht. De auteur leefde van 1909-1975 en diende de hervormde gemeenten van Woubrugge, Kesteren en Oene. Hij is bekend vanwege de artikelen die hij in de Veluwe kerkbode schreef en die in boekvorm zijn verschenen. Ook zijn er prekenbundels van ds. Doornenbal uitgegeven. In dit boekje zijn 85 korte overdenkingen opgenomen. De meeste overdenkingen zijn overgenomen uit dagboekjes van de Gereformeerde Zendingsbond waarvoor ds. Doornenbal tussen 1962 en 1974 meerdere keren meditaties

www.braille.nl vergroot communicatie tussen ziende en blinde mensen

Braille printen kan gratis en snel

Op www.braille.nl kan iedereen een Word-document binnen twee dagen gratis laten omzetten in braille. Mensen die blind of slechtziend zijn hebben veel baat bij braille, alleen het printen ervan was tot voor kort een probleem. Deze nieuwe ontwikkeling van Proson vergroot de zelfstandigheid van mensen met een visuele beperking. Uw kerkgemeente kan ook de communicatie tussen ziende en blinde mensen vergroten door bijvoorbeeld liturgieën van wekelijkse kerkdiensten standaard aan te bieden in braille.

Van de circa 625.000 blinden en slechtzienden in Nederland werken veel mensen met een computer met brailleleesregel, daisyspeler of luister CD. Door deze hulpmiddelen is de zelfstandigheid van blinden en slechtzienden de laatste jaren vergroot. De ontwikkeling van braille op papier is daarentegen achtergebleven, blijkt ook uit het onderzoek van de Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang. Met name boeken en tijdschriften zijn verkrijgbaar in braille maar voor overige informatie is men aangewezen op een beschikbare brailleprinter. Met www.braille.nl verbetert Proson de toegang tot braille op papier. Op deze website kan iedereen, blind of niet-blind, elk gewenst tekstbestand – van notulen tot liederen en van liturgieën tot een uitnodiging – gratis omzetten in braille. Op school, op het werk of in een kerkgemeente vergroot deze ontwikkeling van brailleprints de zelfstandigheid van mensen met een visuele beperking.

www.braille.nl

Op www.braille.nl kan iedereen, in drie stappen, elk gewenst Word-document versturen naar Proson. Binnen twee dagen ontvangt de aanvrager de brailleprints op het opgegeven adres. Door middel van sponsoring zijn er voor particulieren geen print- en portokosten verbonden aan deze service van Proson, onderdeel van Bartiméus Sonneheerdt. Op de site is het mogelijk om een gift over te maken om het werk voor blinden en slechtzienden in Nederland te steunen.

Voor meer informatie over www.braille.nl kunt u contact opnemen met:
Gerhard ten Hove, Tel. 0341 - 498200
E-mail: gthove@proson.nl - Website: www.braille.nl

schreef. Enkele andere overdenkingen zijn ontleend aan het gemeentenieuws van Oene in de Veluwe kerkbode. Om u een indruk te geven van de inhoud van dit boekje nemen we een overdenking over die op blz. 76 staat. Die overdenking gaat over Johannes 19:5 "Ziet de Mens!" We lezen op die blz. het volgende: "Ja, ziet de mens. Dan zien we wat er van de mens, wat er van ons is geworden door onze zonde en val. Als wij het zien, dan buigen we ons met Hem, verbroken, verbrijzeld door de last van onze schuld, onder het recht des Heeren. Hoe dierbaar wordt Hij dan, de schoonste der mensenkinderen, blank en rood en dragend de banier boven tienduizend. Staande in onze plaats. Beladen met onze schuld. Gebroken door leed. Als broodkoren verbrijzeld. Zijn rug doorploegd. Zijn hoofd gekroond met doornen. Zijn aangezicht droop van het speeksel en bloed. Zijn ogen, waarin de liefde woont, stromend van tranen. Zo groot is Zijn smart, onpeilbaar Zijn liefde, volmaakt Zijn gehoorzaamheid. Als wij Hem zo zien, breekt ook ons hart van smart en van liefde. Dan zinkt onze ziel in droefheid en vreugde. Dan vloeien tranen uit onze ogen en dekt de schaamte ons aangezicht. Dan is het: 'Voor mij moet Hij daar staan, ik deed door mijne zonden Hem al die jamm'eren aan.' Ds. Doornenbal schreef over het schrijven van stukjes voor een dagboek dat dit het onmogelijkste werk ter wereld is. Er wordt immers iets verstandigs verwacht en dat in een bepaald aantal woorden. Hij vond het gemakkelijker een lang verhaal te schrijven. (blz. 5). Liefhebbers van de geschriften van ds. Doornenbal zullen ook de inhoud van dit boekje zeker weten te waarderen.

DAGBOEKEN

Voor Hart en Huis, Bijbels dagboek 2007, Ds. D.J. Budding, ds. A. van Heteren, ds. G.S.A. de Knecht en ds. D. Rietdijk. Dit bekende dagboek verschijnt nu voor de veertigste maal. De uitgave heeft een nieuw jasje gekregen. Ook de opmaak van de stukjes is vernieuwd. Korte opschriften zijn boven iedere meditatie geplaatst. Paperback € 6,50, grote letteruitgave €10,50, Uitgeverij Groen, Heerenveen. Evenals vorige jaren zal het zijn weg wel weten te vinden.

Geef heil op deze dag, Dagboek bij de Bijbel, Ebenezer en Ralph Erskine. De auteurs, die arbeiden mochten de eerste helft van de 18^e eeuw, dienden aanvankelijk de Church of Scotland, maar arbeidden later onder de 'afgescheidenen.' Het dagboek is samengesteld door N.A. Eikelenboom. Het ingebonden dagboek ziet er keurig uit, is uitgegeven bij Den Hertog, Houten en kost €21,50. Achterin is een tekstregister opgenomen. Liefhebbers van de geschriften van de gebroeders Erskine zullen graag dit dagboek gebruiken.

Om het donker op te klaren, Bijbels dagboek, ds. J.J. Poort, €10,-, gebonden, Uitgave De Banier, Utrecht. Het dagboek bevat 366 korte overdenkingen. Het is de tiende druk van dit dagboek. Op zijn eigen wijze probeert ds. Poort voor iedere dag stof tot overdenking mee te geven.

Jouw eigen dagboek, Evert Kuijt, gebonden, 6^e druk, € 6,70, Uitgave De Banier, Utrecht. Dit dagboek met

korte overdenkingen is bestemd voor jongeren.

Goede moed, dagkalender 2007, geschreven door diverse predikanten uit de breedte van de Christelijke Gereformeerde Kerken, paperback, € 7,20, Uitgave Buijten & Schipperheijn, Amsterdam.

Leer uw kind, C. de Bode, paperback, €6,95, Uitgeverij 'de Ramshoorn, ISBN 90-76466-52-1.

Ondertitel: Methode voor het aanleren van de Heidelbergse Catechismus in 2 jaargangen. Het is van groot belang de inhoud van de Heidelbergse Catechismus te kennen. Er wordt niet alleen in de kerken 's zondags uit gepreekt, er wordt ook op de scholen onderwijs in gegeven. We zijn blij met de uitgave van de lessen over de Heidelbergse Catechismus.

Het keurig verzorgde boekje verscheen eerder onder titel 'Voor de maandagmorgen', deel 1 en 2 door Redactie bureau Zeeland. Elke les bevat acht korte, eenvoudige vragen bij een aan te leren vraag en antwoord uit onze Catechismus. Totaal 2 x 40 lessen, bedoeld voor 2 schooljaren. Het boekje lijkt mij heel geschikt voor de groepen 7 en 8 van de basisschool, maar het kan eventueel ook in de gezinnen gebruikt worden bijvoorbeeld ter voorbereiding op de wekelijkse catechismusprek.

De kennis van de inhoud van de belijdenisgeschriften is in onze tijd niet zo heel erg groot. Moge dit boekje een middel zijn tot verdieping in de inhoud van de Heidelbergse Catechismus bij de jeugd. Wat we jong leren blijft heel lang in het geheugen. Ik heb oude mensen gekend die alle vragen en antwoorden van de Heidelbergse Catechismus konden opzeggen. Dat hadden ze vroeger op de catechisatie moeten leren.

Bovenal is uiteraard nodig de inhoud van de Heidelbergse Catechismus te verstaan met hart door de werking van Gods Geest, Die in al de waarheid leidt. Zegene de Heere daartoe de prediking uit de Heidelbergse Catechismus en het onderwijs dat in de gezinnen en scholen vanuit dit belijdenisgeschrift gegeven mag worden.

Friedensstimme

voor evangelisatie en bijbelverspreiding in de voormalige Sovjetunie

Postbus 15
2800 AA Gouda
TEL 0182 - 538 544
FAX 0182 - 572 582
www.friedensstimme.nl
info@friedensstimme.nl

U kunt ons werk dagelijks steunen

Gebod is dé steun die Russische evangelisten en hun gezinnen nodig hebben. U kunt hen dus dagelijks steunen.

Ook willen wij onze broeders en zusters blijven ondersteunen met Bijbels en andere evangelisatiemiddelen. Daar is geld voor nodig. Déze steun kunt u overmaken op giro 4132334.

Najaarsactie SEZ

Actiedoelen:

Bijbelscholen in Spanje en Cuba

Betaalt u mee?

Giro 95200

Bank 3019.57.363

t.n.v. SEZ te
Veenendaal

Spaanse Evangelische Zending

Misión Evangélica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam

tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 0184 - 61 55 43

E-mail: SEZ@klikSAFE.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud. Geref. Gemeenten.

Kerstvakantie op Texel?

Met oud en nieuw kan ook nog. Bel en boek eerst!

Vrijstaande bungalows

Rust en ruimte, in eigen sfeer,
alle jaargetijden,
ook deelweken mogelijk.

Heeft u al ideeën voor vakantie in 2007?

Reserveer via 0222 31 83 91. Vraag naar de
brochure of kijk op www.deverrassing.com

Stichting China

Veenendaal

Kinderleed in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal

e-mail info@stichtingchina.nl

Giro 320666 t.n.v. Stichting China

www.stichtingchina.nl

tel. 0318-510320

Wat eten we vandaag?

www.winterhulp.nl

**Kom
over
en
help**

Voor de familie Ivafhko is elke dag overleven.
Zeker met de winter voor de deur.

Voor 10 euro per maand helpt u een arm
gezin in Oost-Europa de winter door!

giro 35 35 181 o.v.v. winterhulp

Drempelvrije vakantie?

Jachthuis - Texel

2 luxe drempelvrije vakantiewoningen onder 1 kap,
7 en 8 persoons. Per woning: 2 hoog/laag bedden,
douche-brancard en tillift. Tevens voorzien van
vaatwasser, magnetron, wasmachine en wasdroger.
Incl. schoonmaakkosten, **vanaf € 275,- per week.**

Meer informatie / reserveren:
www.denoorderhoeve.nl

De Noorderhoeve gehandicapten accommodaties
Harkebuurt 5-15 Oosterend - Texel - 0222 31 89 06